

njega so še drugi čevlji, podobni. Pivski tovariš. Prestopata se pred zaprtim prehodom. Zraven čevljev pade ogorek. Nekje sta pila.

Fant in dekle. Fantovi koničasti in lepo položeni čevlji. Dekle v obrabljenih gumaricah. Zanka na nogavici pogumno nadaljuje pot navzgor. Morda sta kolega s fakultete, morda uslužbenca ali celo srečen par. Elegantni fant se je sklonil k preprostemu dekletu, ker je občutil človeka in sploh ni gledal obrabljenih čevljev.

Mož na kolesu, v delavni obleki. Topo zre predse in čaka, da bo smel kolo pognati čez križišče. Morda se mu mudi in kolne v duši. Obraz je razbrzdan in prazen.

Starka vodi za roko drobnega vnučka. Otrok z velikimi rjavimi očkami prepozna svet okoli sebe. Ne dojema ga še takega, kot se mu bo prikazal kasneje. Srečen je še, ko se tega ne zaveda.

Mlada dama v klobuku z vso narejeno žensko očarljivostjo zapeljuje copatarja. Vrag vedi, čemu to počne. Zagotovo ne čuti megle, jeseni, praznine. Ne čuti, da njeno ničevo početje opazuje dvoje utrujenih, neprespanih oči izza šipe. Ne ve, da me zebe, da sem lačna in da se ji vseeno posmehujem.

Silno sem utrujena. Zvočnik oddaja otožne orkestralne skladbe. Violina se vspenja, diha, živi. Občutek imam, da bi moralo biti poletje, da bi z golim hrbtom sedela na skali ob morju in bi sonce zahajalo. Bila bi mirna in bi verjela, da me nekdo pričakuje. Ne, bilo bi preveč sreče zame.

Violina je umolknila, svetle slike ni več. Prazna miza in človeško mravljišče pred šipami — to je moj svet, to je svet, ki ni moj. Samo svet v katerem živim.

Vešče prihajajo iz teme

Neznanec je podrl zadnjo sled miru v meni. Prisedel je, spregovoril in uspel vdreti v mojo samoto. Uspel je kot otožne kavarniške melodije, kot strastno zajokani čardaš.

Tako toplo je bilo ob njem. Vse je vedel, vse razumel. Mogel me je spoznati, razumeti pa tudi oceniti. Nenadoma je ugasnila luč. Kavarna v temi. Orkester je nemoteno igral naprej star španski napev. Celo več. Kakor da bi modrikasta zadimljena noč dala moč violini, da je zaživela v temnem prostoru. Ena sama ulična svetilka je vrgla dolge modre tipalke v megleno temino. Nekaj prižganih cigaret je zanihalo v prostoru, v mrak zgubljene kresnice, ki so nakazovale košček svojevrstnega, ta trenutek prikritega, življenja.

Moški pri mizi je v temi nadaljeval s strastnejšim glasom, opogumljenim od teme:

»En sam človek je bil. Zanj sem žrtvoval vse, življenje, kariero. Danes bi mu zavil vrat, ali pa bi mu napravil v čelo lepo luknjo.«

Morala sem verjeti prepričljivemu glasu. Luknja v čelu. Vsi imamo luknje v čelu. Velike, globoke, brez dna.

Ko bi vsaj ne imela te luknje v možganih! Kako lepa je tema, kako domača. Iz teme priletavajo večče s prašnimi krili. Tu notri, za vsemi temi kresnicami, so večče. Mnoge in neznane. Ali pa v moji luknji v čelu. So, prav gotovo so.

Vse je spet zablestelo pod močjo luči. Veščice so se zaslepljene zdrznile. Vsi smo večče, nič drugega. Od teme do jutra in nazaj. Vedno slepe, blodeče večče, z žgočo željo po luči, ki nas slepi in uniči.

Veščice prihajajo iz teme.

Veščice silijo k luči, toda vedno se opečejo.

Ne bom vrgla prsti nate

Grm ob strebrih je bil jesenski kot sivo nebo in črna mokra debela dreves. Suha veja je molela v prazno. Na njej so bili le še štirje zgubani, dotrpeli listi. Obstala sem ob veji, niti koraka nisem mogla več napraviti. Oprijela sem se te neme priče človeške bede, te veje, ki se je radovedno stegnila čez toliko krst, kot bi hotela izvedeti, kdo je tisti, ki mu je dovolj sveta, ki se ga je za zmeraj rešil. Štirje osamelci listi — rojstvo, življenje, smrt — in kaj še? Četrti je ostal brez simbola. Moral bi pomeniti nekaj lepega v življenju, toda kaj? Roka se je samogibno stegnila in prsti so spustili v blato odvečni list.

Pred mano je obstal voziček, črni voziček z belo krsto neznanega dečka, pokrito s kupom cvetja. Okrog nje so bili sivolasi pogrebeci — kakšna ironija, ko je deček mrtev! Za krsto se je vlekel jok, pol živalska tožba. Trije listi so se premaknili, izgubili so obliko v solzah. Deček je mrtev.

Pri grobu bi rada postala, sama pod sivim nebom in cipresami. V zvoke zvona bi rekla malemu dečku:

»Kdo te je razočaral, moj Mitja? Tako vesel si znal biti, izgledal si srečen. Prav tiho mi povej, o čem si sanjal. Res, rada bi vedela, ker imam majhno temno deklico, ki je vesela, kot si bil ti. Bojim se, da tudi ona sanja o nečem, česar ne vem. Pomagaj mi, Mitja, da bom vedela.«

Grob je nem, samo deske okrog jame vidim. Ko ne bo nihče več jokal ob grobu in klical svojega sinka, takrat bom tiho pristopila.

Ne bom vrgla nate zemlje, Mitja, ker si tako negotovo stal na njej in si jo tako kmalu zapustil. Ob vsakem pogledu na mojo malo se te bom spomnila. Bi ti to zadoščalo, ko bi vedel? Moja deklica bi ti bila prav gotovo všeč. Kot Vesna